

Overleg Kunst(historische)
Bibliotheken Nederland

Overleg Kunstbibliotheken
Vlaanderen

Najaarsbijeenkomst 2025

17 november 2025
Rubenshuis, Antwerpen

Overleg Kunst(historische)
Bibliotheken Nederland

Overleg Kunstbibliotheken
Vlaanderen

PROGRAMMA Najaarsbijeenkomst 2025

17 november 2025
Rubenshuis, Antwerpen

10:00 – 10:30	Inloop met koffie en thee
10:30 – 10:40	Welkomstwoord en toelichting programma <i>Saskia Scheltjens, Hoofd Research Services Rijksmuseum</i>
10:40 – 11:00	Intro Rubenshuis <i>Ute Staes, Hoofd Collecties & Conservator Rubenshuis</i>
11:00 – 11:30	- Intro OKBV - <i>Inneke Daghelet, voorzitter OKBV & FOMU</i> - Intro OKBN - <i>Saskia Scheltjens, voorzitter OKBN & Rijksmuseum</i> - Vragen
11:30 – 12:30	Twee rondleidingen: Rubens experience (30') en de bibliotheek (30')
12:30 – 13:30	Broodjeslunch met koffie en thee
13:30 – 14:00	- De collectie van het Van Abbemuseum (voorlopige titel) <i>Steven ten Thije, Hoofd Collecties Van Abbemuseum</i> - Vragen
14:00 - 14:30	- De Vlaams-Nederlandse collegagroep Textielstalenboeken (voorlopige titel) <i>Sanne van Bellingen, Kennismedewerker bij ETWIE</i> - Vragen
14:30 – 15:30	Grenzen? Discussie met enkele stellingen
15:30 – 16:00	Borrel op het Wapperplein voor diegenen die willen (eigen kosten)

Welkom!

Saskia Scheltjens

Samenwerking staat centraal bij beide verenigingen

- 1994** Symposium over samenwerking tussen Nederlandse en Vlaamse kunstbibliotheken in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag (OKBN & Vlaamse Museumvereniging)
- 2006** Gezamenlijk studiebezoek aan Londense kunstbibliotheken (OKBV & OKBN)
- 2013** Studiebezoek OKBV aan Amsterdamse kunstbibliotheken (OKBV & OKBN)
- ??** Gezamenlijke studiedag in het Rubeniaum (OKBV & OKBN)

Intro Rubenshuis

Ute Staes

Intro OKBV

Inneke Daghelet

Vragen?

Intro OKBN

Saskia Scheltjens

Overleg Kunst(historische)
Bibliotheken Nederland

- In 1982 opgericht
- In 1996 officiële vereniging
- Missie: *verbinden, professionaliseren, verdedigen (belangen behartigen)*
- 60 institutionele leden, waarvan min of meer de helft actief
- Voorjaarsbijeenkomst / Algemene Vergadering / Najaarsbijeenkomst
- Huidig bestuur bestaat uit 6 leden
- Beleidsperiode 2023-2027

Meerjarenbeleid 2023-2027

1. Identiteit

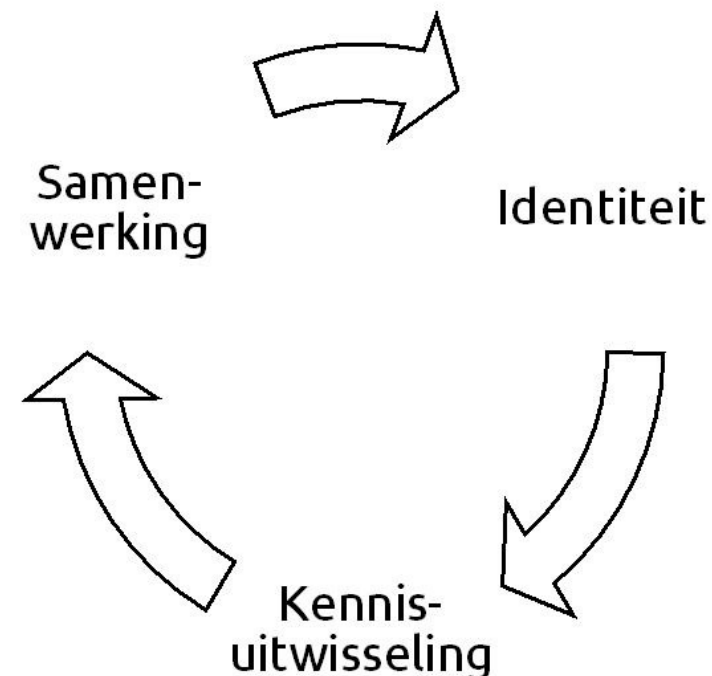
- Meer zelfbewustzijn: WAAROM doen we dit, WAT doen we, voor WIE doen we dit, MET WIE doen we dit
- Minder focus op alleen leden (zoals nu in missie staat)
- Meer focus op onderzoekers en publiek
- Meer vanuit de gebruikers denken
- Meer verdieping en verbreding
- Netwerk (inter)nationaal uitbouwen

2. Kennisuitwisseling

- Knooppunt zijn voor specifieke expertises
- Meer actieve beweging om naar volgend punt te komen
- Publiceren
- Uitwisseling informatie & kennis tussen leden, van klein naar groot; open lijnen
- Netwerk (inter)nationaal uitbouwen

3. Samenwerking

- Collectiebeleid
- Collectieve collectie
- Collectieve diensten
- Standaardisering
- Netwerk (inter)nationaal uitbouwen

Meerjarenbeleid 2023-2027

1. Identiteit

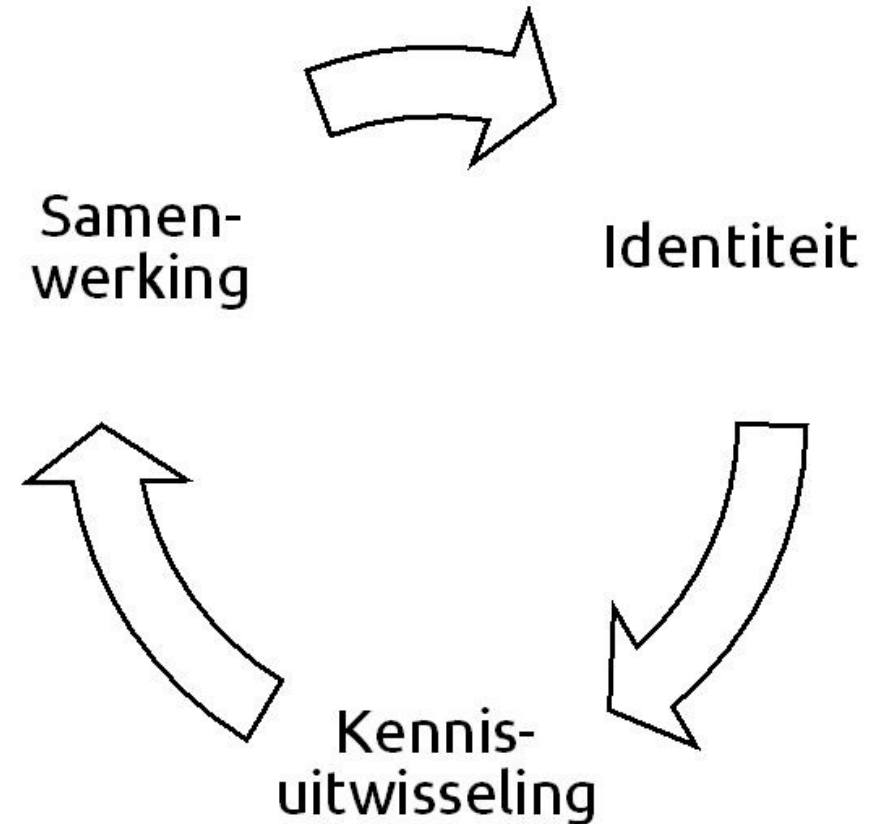
- Meer zelfbewustzijn: WAAROM doen we dit, WAT doen we, voor WIE doen we dit, MET WIE doen we dit
- Minder focus op alleen leden (zoals nu in missie staat)
- Meer focus op onderzoekers en publiek
- Meer vanuit de gebruikers denken
- Meer verdieping en verbreding
- Netwerk (inter)nationaal uitbouwen

2. Kennisuitwisseling

- Knooppunt zijn voor specifieke expertises
- Meer actieve beweging om naar volgend punt te komen
- Publiceren
- Uitwisseling informatie & kennis tussen leden, van klein naar groot; open lijner
- Netwerk (inter)nationaal uitbouwen

3. Samenwerking

- Collectiebeleid
- Collectieve collectie
- Collectieve diensten
- Standaardisering
- Netwerk (inter)nationaal uitbouwen

Vragen?

Rondleidingen

Lunch

De collectie(s) van het Van Abbemuseum

Steven ten Thije

Vragen?

Textielstalenboeken

Sanne van Bellingen

ETWIE

Textielstalenboeken
preserved but forgotten

Sanne Van Bellingen - 17 november

TEXTIELSTALENBOEKEN

Waarom stalenboeken?

Wat zijn stalenboeken?

Onderzoek naar stalenboeken

> wat?

> hoe?

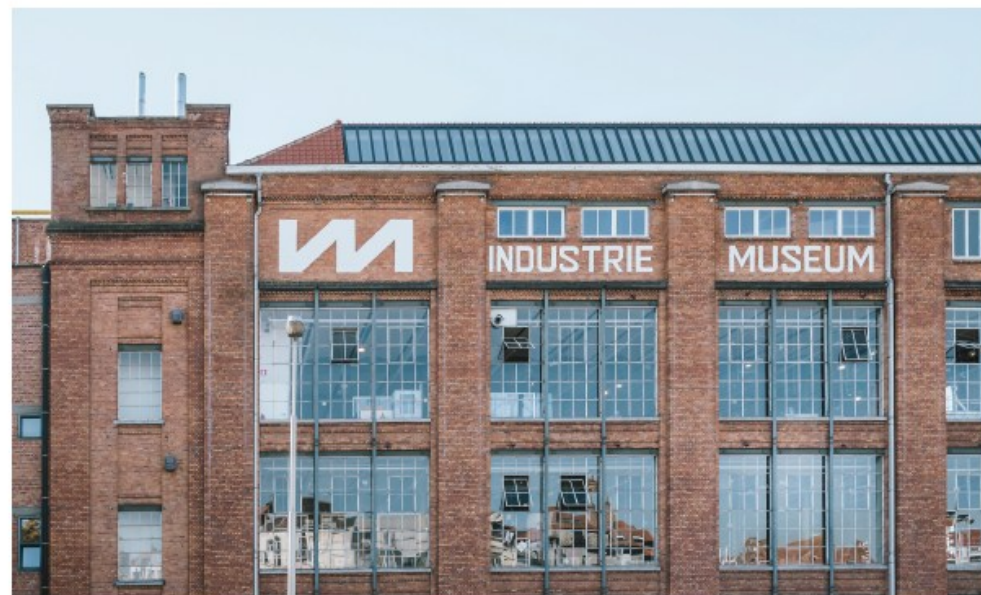

ETWIE

EXPERTISECEL VOOR TECHNISCH,
WETENSCHAPPELIJK EN INDUSTRIEEL ERFGOED

ETWIE

THEMATISCHE NETWERKEN + EIGEN ONDERZOEK

- Communicatie
- Ontginning
- Energie

Bedrijfserfgoed

Gevaarlijk erfgoed

Medisch wetenschappelijk
erfgoed

Textielerfgoed

ETWIE
2023

TEXTIELERFGOED

WIE HEEFT IETS?

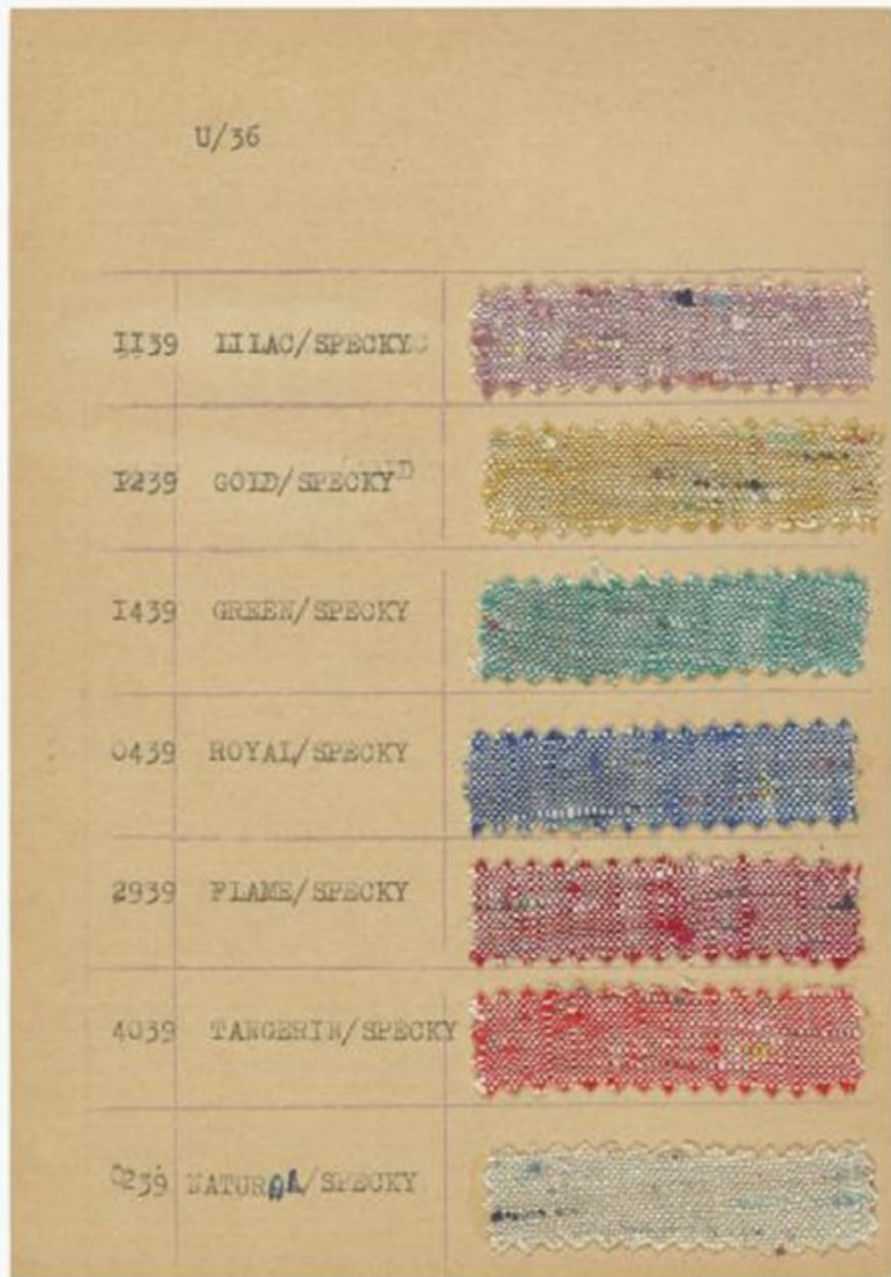
- > Musea met een erkenning
- > Erfgoedbibliotheeken
- > Culturele archieven

2025/2026: onderwijsinstellingen

WIE WEET IETS?

WIE KAN IETS?

Veldtekening Textielerfgoed in Vlaanderen en Brussel

Collectie Texture

STALENBOEKEN: EEN ONONTGONNEN STUKJE TEXTIELERFGOED

- 2020-2024: Veldtekening textielerfgoed in Vlaanderen en Brussel
- Stalenboeken aanwezig in gros van de collecties
- Archief, bibliothecair erfgoed, museale collectie
- Vragen rond bewaring, registratie, digitalisering, waardering, onderzoek en ontsluiten van de collectie
- Afstemming, verzamelbeleid
- Nood aan *best practices*
- 2024: start van een werkgroep in Vlaanderen
 - Onderzoek en waardering van textielstalenboeken

“preserved but forgotten”

Collectie MoMu

TEXTIEL STALENBOEKEN

- Industriemuseum
- Must
- MoMu
- Taxandriamuseum
- Design Museum Gent
- Texture
- Archief Gent
- MAS

Werkgroep textielstalenboeken in Vlaamse collecties

ETWIE

TEXTIELSTALENBOEK AFBAKENING EN DEFINITIE

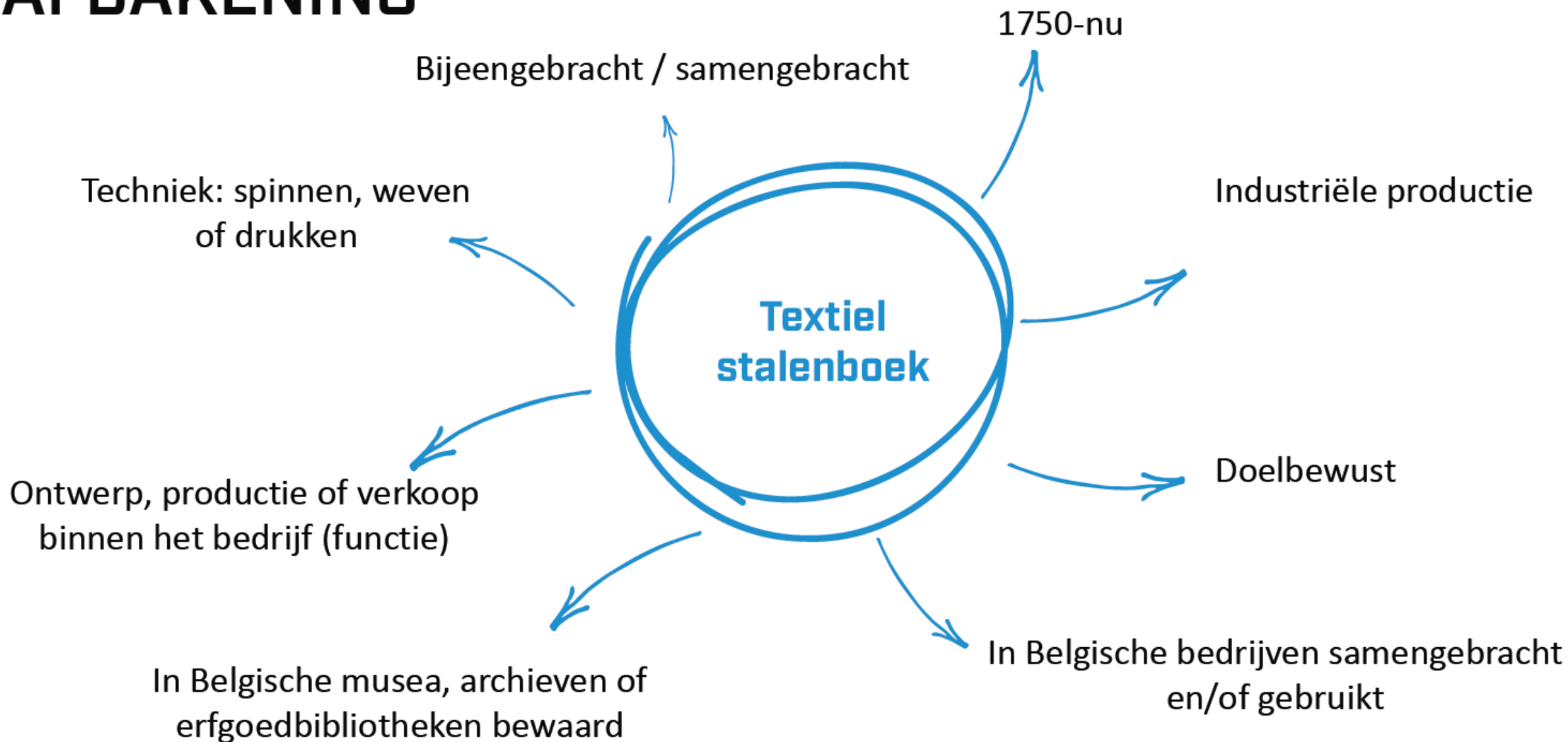

Collectie MoMu

AAT: Boeken met ontwerpen of tekeningen die zijn verspreid of uitgegeven om wijdverspreide reproductie mogelijk te maken. Ze kunnen worden gebruikt voor tekening- of prentverzamelingen die dienen als modellen voor kunstenaars.

TEXTIELSTALENBOEK

AFBAKENING

Analyse en onderzoek

Analyse

- Afkomst
- Producent
- Techniek
- Gebruik
- Periode
- Afgewerkt product

→ **Samenstelling, gebruik en evolutie**

Goede praktijken

Binnen- en buitenland
Collegagroep Vlaanderen -
Nederland
Studiedagen en symposia

- > bewaren
- > registreren
- > digitalisern
- > waarderen
- > onderzoeken
- > ontsluiten

- **Gids / rapport met ervaringen en goede praktijken**
- **Netwerk**

Waarderen

Representativiteit van de
Belgische industriële productie in
de collecties van musea,
archieven en bibliotheken in
Vlaanderen en Brussel

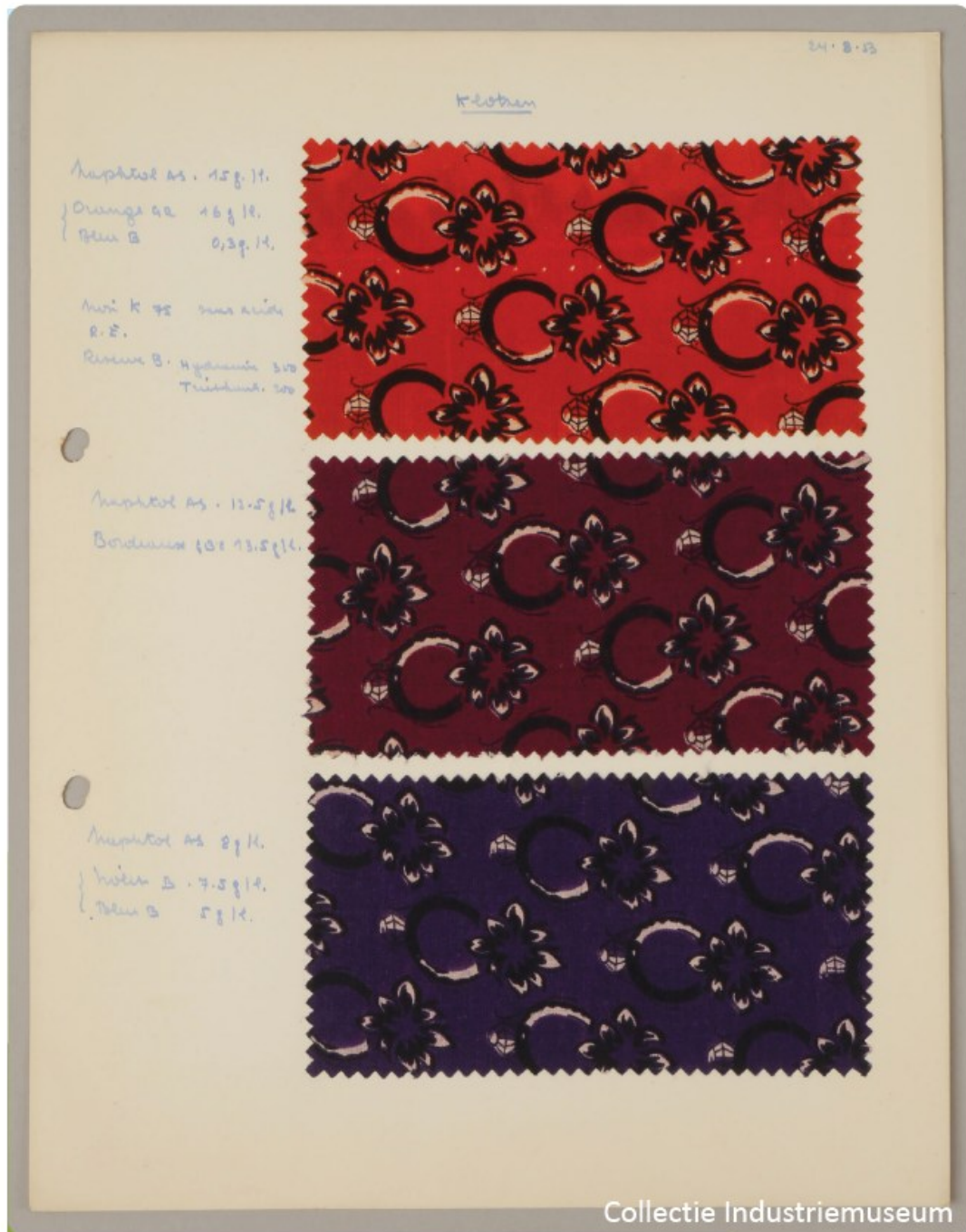
Waarden:

- Zeldzaamheid
- Uniciteit
- (kunst)historische waarde
- Potentieel naar onderzoek en gebruik

- **Waardenstelling**
- **Kansen en uitdagingen**

ANALYSE EN WAARDERING WAT WILLEN WE BEREIKEN?

- Wat is de verscheidenheid in de bewaarde stalenboeken?
- Geeft het zicht op de Belgische productie en het belang hiervan?
- Andere data / informatie nodig voor onderzoek en analyse?
- Kansen en uitdagingen van dit type object
- Dataprofiel voor het beschrijven

Analyse en onderzoek

Analyse

- Afkomst
- Producent
- Techniek
- Gebruik
- Periode
- Afgewerkt product

→ **Samenstelling, gebruik en evolutie**

Goede praktijken

Binnen- en buitenland
Collegagroep Vlaanderen -
Nederland
Studiedagen en symposia

- > bewaren
- > registreren
- > digitalisern
- > waarderen
- > onderzoeken
- > ontsluiten

→ **Gids / rapport met
ervaringen en goede praktijken**
→ **Netwerk**

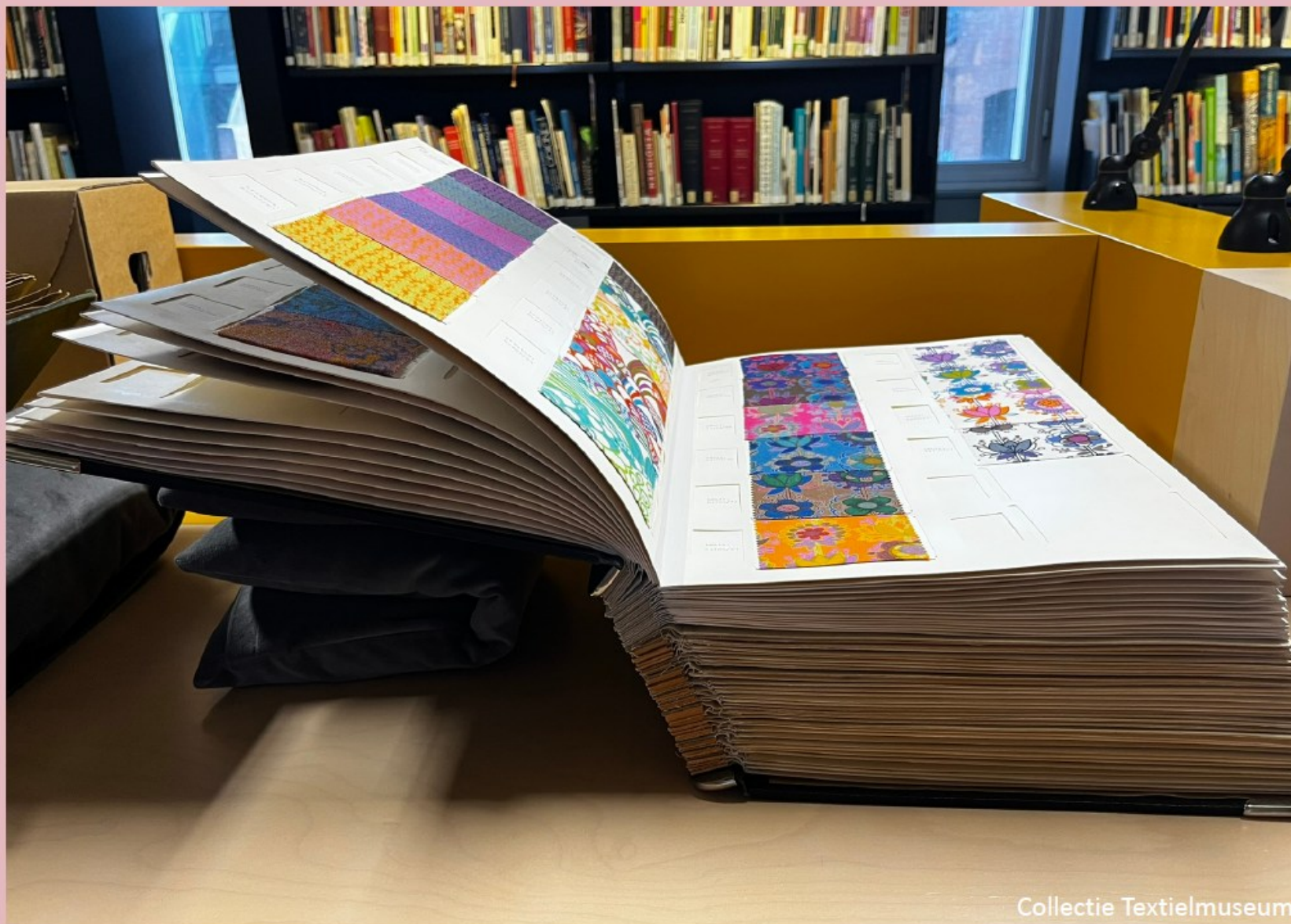
Waarderen

Representativiteit van de
Belgische industriële productie in
de collecties van musea,
archieven en bibliotheken in
Vlaanderen en Brussel

Waarden:

- Zeldzaamheid
- Uniciteit
- (kunst)historische waarde
- Potentieel naar onderzoek en gebruik

→ **Kansen en uitdagingen**

Collectie Textielmuseum

NOOD AAN BEST PRACTICES → AANZET COLLEGAGROEP VL - NL

- Bewaren
- Registreren
- Digitaliseren
- Waarderen
- Onderzoeken
- Ontsluiten

+ Kansen en uitdagingen

Juni 2025: Collecties en onderzoek aan het woord

ETWIE

COLLEGAGROEP: COLLEGA'S AAN HET WOORD

<https://etwie.be/storage/files/cc4a6789-0191-46cb-ae5d-5c0c777cf545/presentatie-stalenboeken-industriemuseum-voortman-collegagroep.pdf>

- Intro op de collegagroep textielstalenboeken in Vlaanderen en Nederland
 - Sanne Van Bellingen - ETWIE
- Stalenboekencollecties toegankelijk maken: verfrecepten en imitatiebatik
 - Jantiene van Elk – Bibliothecharis Textielmuseum Tilburg
- De registratie en digitalisering van de 19e eeuwse stalenboeken van Voortman/Texas
 - Hilde Langerart, Parsival Delrue en Olena Polishchuk – Industriemuseum Gent
- Industriemuseumfabriek stalenboekencollecties, wat is er en hoe digitaliseren we dat?
 - Astrid Hage – Collectiebeheer
- Stalenboeken in het Must (Ronse)
 - Pieter-Jan Lachaert – Archivaris
- Black Magic project – stalenboeken van de Leidse staalmeesters
 - Rian Lenting – PhD kandidaat
- Stalenboeken in de collectie van MoMu
 - Wim Mertens – conservator en Birgit Ansoms – bibliothecharis MoMu

COLLEGAGROEP: COLLEGA'S AAN HET WOORD

→ Verslag en presentaties online

ETWIE

VERSLAG COLLEGAGROEP TEXTIELSTALENBOEKEN

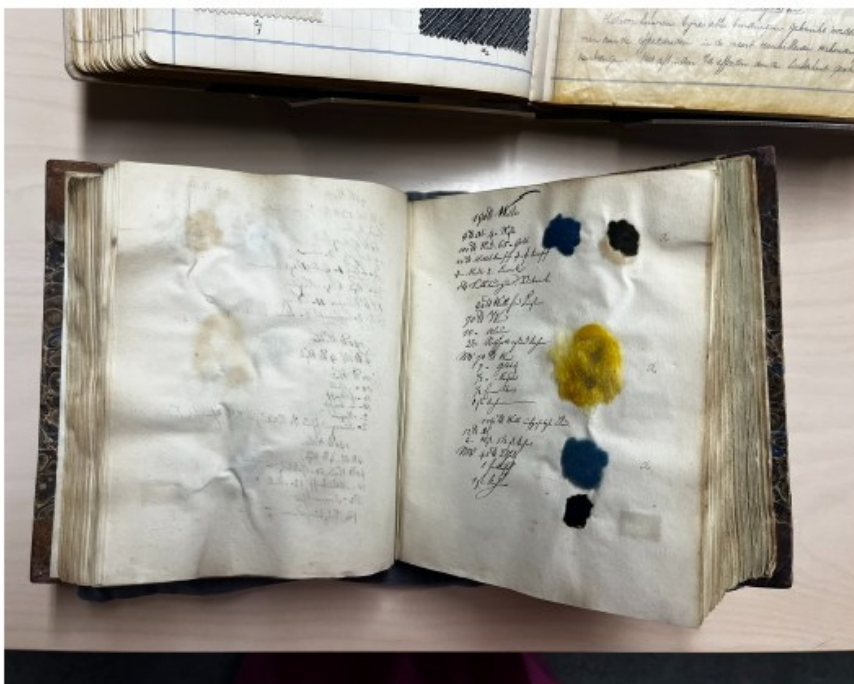
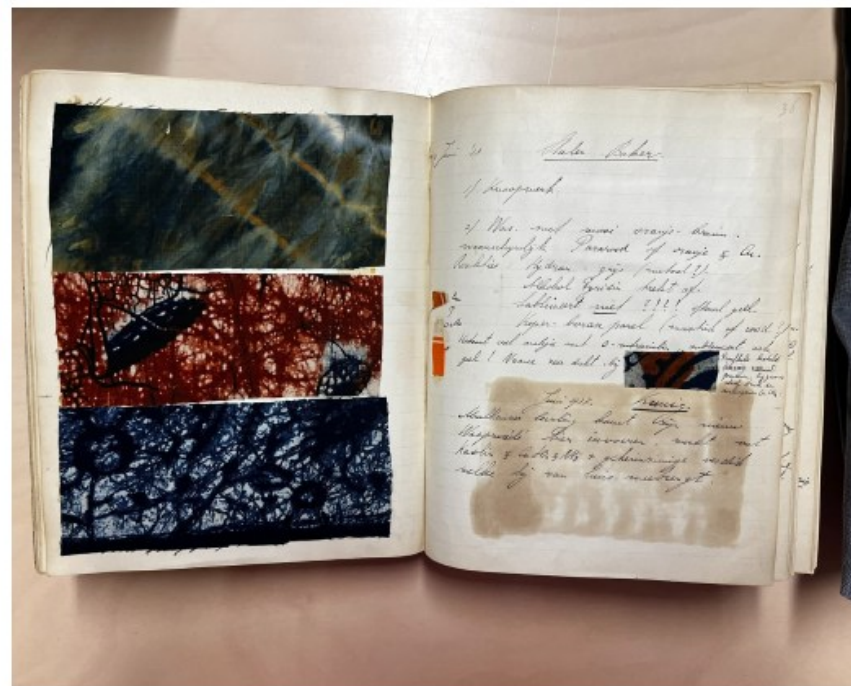
19 JUNI 2025

TEXTIELMUSEUM TILBURG

ETWIE I.S.M. TEXTIELMUSEUM

ETWIE

TextielMuseum TextielLab

KANSEN EN UITDAGINGEN

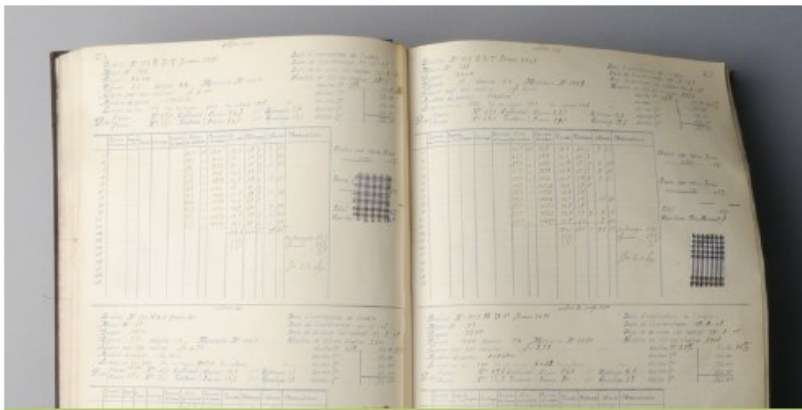
Voor welke uitdagingen
stelt dit objecttype ons?

HOE OMGAAN MET STALENBOEKEN IN COLLECTIES?

- Geen geïsoleerde collectie
- Niet uitsluitend als museaal object benaderen
 - Bedrijfsarchief
 - Gevaarlijk erfgoed
 - Bibliothecaire collecties

→ Overlap met andere domeinen en collecties

Behoud je het origineel of
restaureer je?

Bewaren

Behoren textielstalenboeken tot
archief, bibliothecair erfgoed of
de objectencollectie?

Registreren

Worden de boeken volledig
gefotografeerd of maak je een
selectie / enkel de cover?

Digitaliseren

Zijn stalenboeken allemaal
uniek of ga je uit van in serie
geproduceerde objecten?

Waarderen

Maakt het deel uit van de
gebruiks- of museale collectie?

Onderzoek / gebruik

Zet je in op een optimale
bewaring of ontsluit je en sta je
verval toe?

Ontsluiten

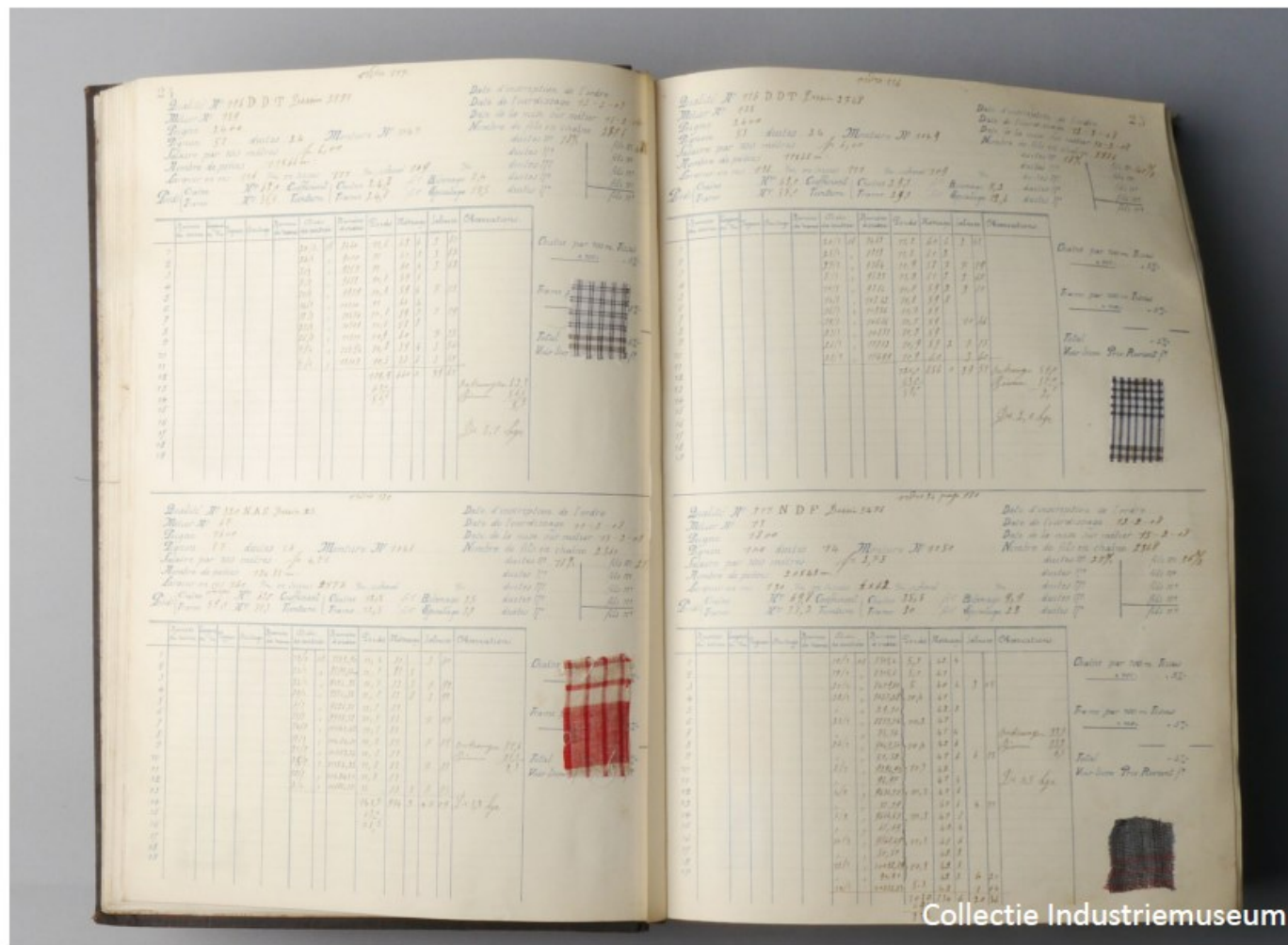
Collectie Taxandria

Behoren textielstalenboeken tot
archief, bibliothecair erfgoed of
de objectencollectie?

EEN AANTAL CONCLUSIES

Behoren textielstalenboeken tot archief,
bibliotheecair erfgoed of de objectencollectie?

Textielstalenboeken bevinden zich op het **snijvlak** van archief, bibliotheek en objectencollectie. De keuze hangt af van het **collectiebeleid**, de **geschiedenis** van de instelling en de aanwezige **expertise**. Belangrijk is dat de **link** tussen de stukken behouden blijft en dat de collectie, al dan niet digitaal, toegankelijk is. Een holistische aanpak en goede **ontsluiting** zijn cruciaal, ongeacht de bewaarlocatie.

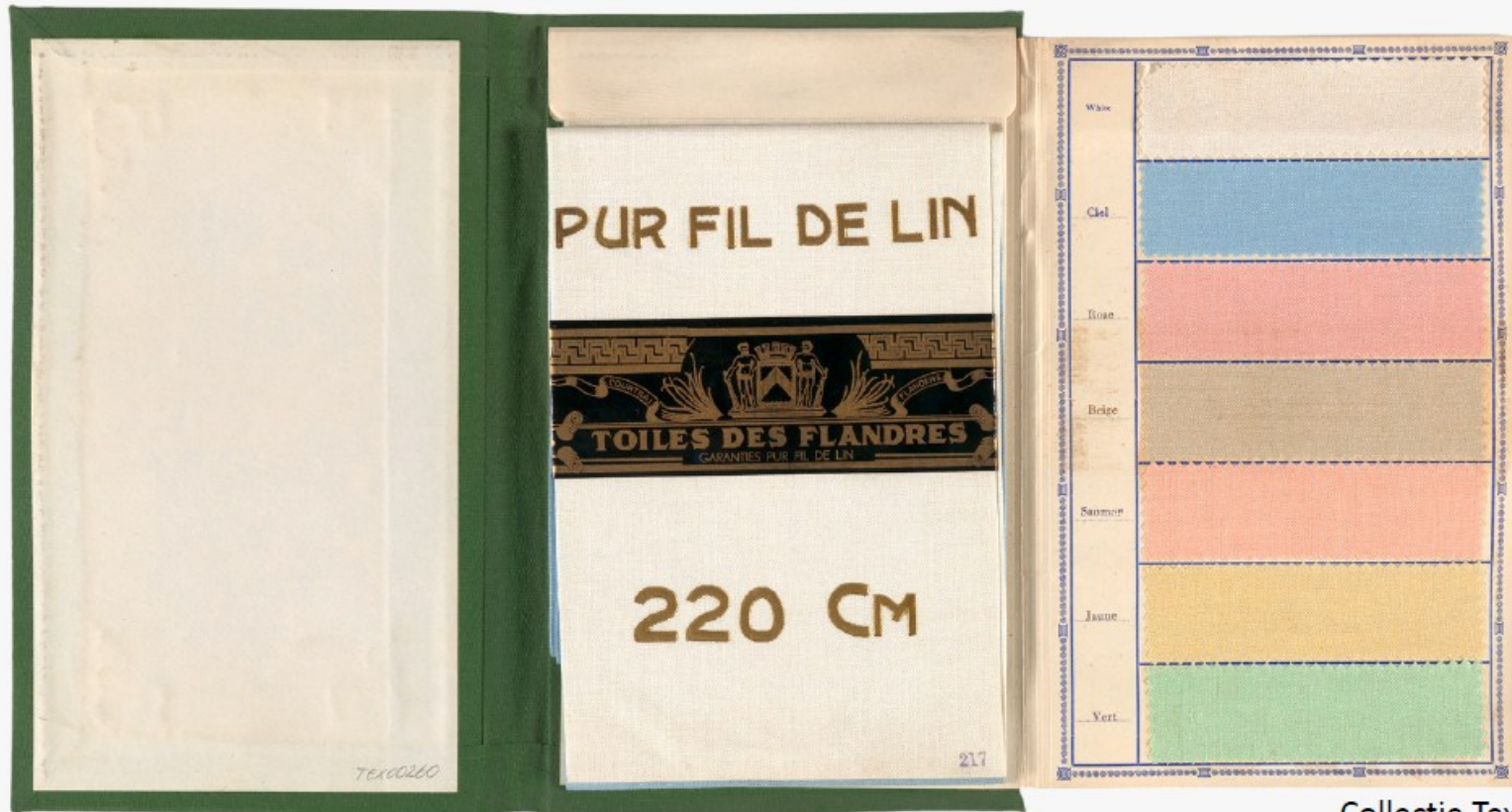
Zijn stalenboeken allemaal
uniek of ga je uit van in serie
geproduceerde objecten?

EEN AANTAL CONCLUSIES

Zijn stalenboeken allemaal uniek of ga je uit van in serie geproduceerde objecten?

Stalenboeken kunnen zowel uniek zijn als deel uitmaken van een serie, maar ook seriematig geproduceerde boeken hebben waarde, vooral wanneer de **context** bekend is. De meerwaarde zit in het **verhaal** dat ze vertellen: via het maakproces, de materialiteit, gebruikssporen en documentatie. Zelfs gelijkaardige boeken bevatten vaak unieke stalen. Voor onderzoek zijn ze waardevol, vooral als de context bewaard blijft. Selectie en bewaring vragen duidelijke **criteria** en **afstemming**.

HOE GAAT HET VERDER?

Collectie Texture

Publicatie

- Verslagen, artikels, publicaties
- Verzamelen en communiceren
- Terminologie (dataprofiel)

Collegagroep / Netwerk

- Expertise en ervaringen uitwisselen
- Collectiebeherende instellingen en onderzoek
- Gemeenschappelijke noden aanpakken
- Krachten bundelen
- Netwerk uitbreiden

Studiedagen

- Communicatie
- Ontsluiten en (her)gebruik
- Breed publiek

Alle input welkom :)

SANNE VAN BELLINGEN

Contact

ETWIE

Telefoon:

0494 84 49 32

Email:

sanne@etwie.be

Adres:

Minnemeers 10, 9000 Gent

Website:

www.etwie.be

Vragen?

Grenzen?

Discussie

Michiel Hendryckx

Breda - 2014

Grenzen?

... tussen instellingen (LAMs)

... collecties

... functies

... publiek

... diensten

Dank!